

tempore si uolueris explicabo. Nūc ad propositū redeam.
Bonū est obedere maioribus: parere perfectis: & post regu/
las scripturarū uitæ tuæ tramitē ab aliis discere: nec præce/
ptore uti pessimo scilicet præsumptione tua.

Capitulū quartū de castitate.

Ortificate inquit apostolus mēbra uestra quæ sunt
sup terrā. Vnde ipse postea cōsiderans aiebat. Viuo
aut nō iam ego: uiuit uero in me christus: q mortifi/
cauerit membra sua: & in imagine noctis pambulauerit nō
timebit dicere. Factus sum sicut uter in pruina. Vnde idem
apostolus castigabat corpus suum & in seruitnrē redigebat
ne aliis prædicās ipse reprobus inueniret. Corporisq; ex p/
sona generis hūani inflatus ardoribus loquebat. Miser ego
homo quis me liberabit de corpore mortis huius? & iterū.
Scio quoniā non habitat in me: hoc est in carne mea bonū:
uelle enī adiacet mihi: ut faciā aut bonū nequaq;. Neq; illud
quod uolo bonū: sed quod uolo malū facio. Et denuo qui in
carne sunt deo placere nō possunt. Vos aut nō estis in car/
ne sed in spiritu: si tamē spiritus dei habitat in uobis. Vnde
post cogitationū diligentissimā cautionē ieuniorū tibi ar/
ma sumenda sunt: & canendū cū Dauid. Humiliaui in ieju/
nio animā meam. Matrem ita uide ne per illam alias uidere
cogaris. Quarum uultus cordi tuo adhæreant: & tacitum
uiuat sub pectore uulnus. Ancillulas quæ illi in obseqo sunt
tibi scias esse in insidiis: quia quanto uilior earum conditio
tanto facilior ruina est. Volo ergo te propter has causas
non habitare cum matre. Et præcipue ne ipsam offerentē
delicatos cibos renuendo contristes: aut si acceperis oleum
igni adiicias: & inter frequentiam puellarum per diem ui/
deas quod noctibns cogites. Adolescentiā tuā nulla sorde

cōmācules ut ad altare christi quasi de thalamo uirgo pce-
das & habeas deforis bonū testimoniuū: licet de cæteris uir-
tutibus: ut sapiētia/fortitudine/iusticia/hūilitate/māsuetu-
dine & liberalitate possūt et alii iudicare. Pudicitia sola no-
uit cōscientia: & humani oculi huius rei certi iudices esse nō
possūt. Fœminæ quoq; quæ nomē tuū nouerint uultū ne-
sciāt. Nā Ioannes baptista sanctā matrē habuit: pōtificisq;
filius erat: & tam enī nec matris affectu: nec patris operibus
uincebañ: ut in domo parentū cū periculo uiueret castitatis.
uiuebat in heremo: oculis desiderātibus christū nihil aliud
dignabañ aspicere: uestis aspera: zona pellicea: cibus locuste
& mel silvestre oīa uirtuti & cōtinentiaꝝ præparata. Vnde
martyré quendā tormēta nō uicerant: sed superabat uolu-
pras. Tandē coelitus inspiratus præcisam morsu linguā in
osculātis se in faciē expuit. & sic libidinis sensum succedens
doloris magnitudo præripuit. Nā quomō q̄ ignē tetigerit:
statim adurit. Ita uiri tactus & fœmine sentit naturā suā &
diuersitatē sexus intelligit. Item quomō poterit libidinē re-
frenare qui nec manū ualet cohibere nec linguā: sed & ho-
spiciolū tuū nunq̄ mulierꝝ pedes terāt: uideas ne sub eodem
tecto māsites nec in præterita castitate cōfidas: q̄a nec Da-
uid sanctior: nec Sāpsone fortior: nec Salomone potes esse
sapiētior. Memēto semp q̄ paradisi colonū de sua possessi-
onemulier eiecerit. Ergo tāti sibi sanctus quilibet frater as-
sistat. Nam scio quosdā corpore cōualuisse: & anīo ægrotā
re cœpisse/ periculose tibi ministrat cuius uultū frequenter
attēdis. Si tamē uiduaa te uisitāt aut uirgo nunq̄ domū so-
lus introeas. Solus cū sola & absq; arbitro uel teste nō sede-
as. Tātaq; cōfabulandi fiducia sit ut intrāte alio ne paureas:
nec erubescas. Speculū enim mētis facies est: & taciti oculi

cordis fatetur archana: tales quoq; habeto socios quoq; cō-
tubernio nō infameris: nō ueste sed moribus ornent: & pu-
dicitā habitu polliceātur. Corrūpunt mores bonos confa-
bulationes pessimæ. Caueto oēs suspicioēs: & quicqd pro-
babiliter fingi potest ne fingeā ante de uita. Crebra munu-
scula & sudariola & fastiolas & uestes applicitas & obla-
tos & degustatos cibos blādasq; & dulces literulas sanctus
amor nō habet. Audi me mel meū lumen meū: meūq; desi-
deriū christus est. Oēs delitias & lepores & risu dignas ur-
banitates: & cæteras ineptias amator̄ in cōmædiis erube-
scimus & in sæculi hoībus detestamur quātomagis in cleri-
cis & monachis quoq; & sacerdotiū proposito: & ppositū
ornat sacerdotio. Nec hoc dico q; aut in te aut in sanctis ui-
ris ista formidē. Sed q; in omni proposito & gradu & sexu
boni & mali reperiātur. Malorūq; condénatio: laus bonor̄
sit. Vide quid possint freна a uitiis nos retrahūt introducūt
ad uirtutū choros in christoq; mōte pulcherrimo habitare
nos faciūt. Quādiu in patria tua es habeto cellulā p̄p̄t̄
radiso. Varia scripturarū poma decerpe his utere delitiis:
harū fruere cōplexu. Si scādalizat te pes: oculus: man⁹ tua
proiice ea: nulli parcas: ut soli parcas aniæ tuæ. Qui uiderit
inquit dominus mulierē ad concupiscendū eā: iam mæcha-
tus est eā in corde suo. Quis gloriabit castū se habere cor.
Astra nō sunt mūda in cōspectu domini: quātomagis hoīes
quoq; uita temptatio est. Ve nobis miseris quotiens concu-
piscimus toties fornicamur: incbriatus est inqt gladius me⁹
us in cœlo: multo amplius in terra quæ spinas & tribulos
generat. Vas electionis in cuius pectore Christus resonat:
macerat corpus suū & tamē cernit naturalē carnis ardore
suæ repugnare sentētia: ut qd nō uult hoc agere cōpellatur

intra

ab op. Pita

& tu te arbitraris absq; lapsu & uulnere posse transire: nisi
omni custodia seruaueris cor tuū. Maxime cū plurimi etiā
si continētes iracūdi sunt ebriosi: procaces superbi. Ex con-
tinentia magis inflati percussores maledici cupidi tumidi:
multum sibi placētes ut iudices continentia quasi p̄aferūt
incōtinentiæ subministrasse materiā: sed ille continens uere
est: qui uniuersa membrorū officia a malis affectibus subtra-
hit: & cogitatū a tota nequicia cōpescit. Quāto plura tamē
sunt præmia. Nam & ego cum essem iuuenis & solitudinis
me deserta uallarēt incentiuua uitiorū: ardoreq; naturæ ferre
nō poterā: quæ cū crebris ieuniis frangerē: mens cogitati-
onibus æfluabat: ad quā edomandā: cuidā me fratri qui ex
hebræis crediderat in disciplinā dedi. Ut post Quitilianī a-
cumina grauitatē Frōtonis Ciceronisq; fluuios. & lenitatem
Plinii alphabetū discerem: stridentia anhelatiacq; uerba me-
ditarer. Quid ibi laboris insumpserim? Quotiesq; cessau-
rim: & cōtentione discendi rursus inceperim: testis est con-
scientia: tam mea qui passus sum: q̄ eorum qui mecū duxer-
unt uitam. Et gratias ago domino: q̄ de amaro semine li-
terarum dulces fructus capio. Prima igitur temptationa
clericorum sunt mulierū accessus: nocium genus scemina
ianua diaboli: uia iniquitatis: scorpionis percussio: cum pro-
xima stipula accedit ignem. Flammīneo igne percutit fœ-
mina conscientiam pariter habitantis: exuritq; fundamēta
mōtium. Ego iudico si cum uiris fœminæ habitant uiscariū
non deerit diaboli. Si alligauerit quis ignem in sinu suo: &
uestimenta sua nō comburētur. Mihi crede non potest toto
corde cum domino habitare: qui fœminarū accessibus co-
pulatur. Sed dicas qui ambulat simpliciter: ambulat confi-
denter bene & argute. Sed oportet habere bonum testimoni-

nium ex his qui foris sunt: licet coram deo recte incedas/ ta-
men coram hominibus bona prouidentia quia astutiores
sunt filii lucis filiis tenebrarū. Cum ergo a te nō amputatur
hoc genus: das reprehendētibus te locum: ipse te detrahē
tum morsibus tradidisti. Nam inter illecebras: uoluptatū
etiam ferreas: mentes libido domat: quæ maiorem in uirgi-
nibus patitur famam: dum dulcius putat omne quod nescit
Narrant gentilium fabulæ. Cantibus Sirenarum nautas in
saxa præcipites: & ad orphei cytharā arbores bestias ac si-
licum dura mollita. Difficile quoq; inter epulas seruat puer-
dicitia: nitens cutis sordidum ostendit animū. Licet quidam
putant maioris esse uirtutis præsentē contēnere uoluptatē:
tamē ego securioris arbitror continētiae nescire quid querat
Remotio igit̄ uiri castitatis collocat arma costruit in melio-
ribus castra pudoris. Tecla post temptationē passionis an-
tiochiae cū paulo phibetur pariter ambulare. Nemo miles
cū uxore pergit ad bellū. Germinat foeminæ spinas cū uiris
habitates: archana mentiū acuto mucrone concutiūt. Ne-
mo igit̄ inter serpētes & scorpiones securus ingredit̄. Libido
enī semp̄ suī relinquit penitudinē: nunq; satiat & extincta re-
accēditur usū crescit & decrescit nec ratiōi paret quæ ipetu-
ducit. Vnde uirginitas in eo felicior est q; carnis incētiua nō
nouit & uiduitas in eo felicior est q; præteritas anio recolit
uoluptates. Viro enī luxurioso uerbū castitatis offendit
Qui uiuūt in monasterio & quorū simul magnus est nūcrus
nunq; soli extra pcedat. De agmine columbarū s̄a pe accipit̄
unā seperat quā statim inuidit & laceret & cuius carnib⁹ et
cruore saturat̄. Morbide oves suū deserunt gregē & luporū
faucibus deuorātur. Rarus igit̄ tibi sit egressus in publicū.
Martyres tibi querantur in cubiculo tuo. Nunq; tibi causa

deerit procedēdi si semp necessarie pcessurus sis. Alioꝝ uul
nus nostra sit cautio, pestilente flagellato stultus sapientior
erit. Nam etiā ea quae hoīes estimat ibi salutaria deo uolēte
uerti uidemus in pernitie. In trāquillitate enī tēpestas orit.
Nihil deo aduersante securū est. Naturale quoq; est unum/
quēq; in suo periculo de alio plus sperare. Si quādo senseris
exteriorē hominē florem adolescētiae suspirare & accepto
cibo cū te in lecto positiū dulcis libidinū pompa cōcusserit:
arripe scutū fidei in quo ignite diaboli extingūtūr sagittæ.
Oēs enī adulterates quasi clibanus corda eorū. Licet diffici/
le est humanā animā nō amare aliiquid ut in quoscuq; mens
nostra trahat affectus. Carnis igitur amor spiritus amore
supereſ desideriu: desiderio restringat: quicquid inde minui/
tur hic crescat. Nō sinas ergo cogitationē crescere: dū par/
uus est hostis interfice nequitia elidat in semine. Audi psal/
mistā. Beatus q̄ allidet pāruulos suos ad petrā. Impossibile
est in sensum hoīis nō irruere motū & medullarū calorē: ille
tamen laudat ille prædicatur beatus qui statim cū cooperit
cogitare interficit cogitatus & allidet eos ad petram: petra
aut̄ erat christus. Nam fides pura morā nō patitur cū ap/
paruerit scorpio illico conterēdus est. Ardētes igit̄ diaboli
sagittæ ieiuniorū & uigiliarū frigore restinguēde sunt. Erras
nāq; frater erras si putas nunq̄ christianū persecutionē non
patitūc enim maxime obpugnaris: si te obpugnari nescis.
Nemo enī est tāta firmitate suffultus ut de stabilitate debe/
at esse securus dicente apostolo. Qui stat uideat ne cadat
quoniā nullus hostili exercitu obsidēte securus est. Nā ad/
uersarius noster tanq̄ leo rugiens aliquid deuorat̄ querens
circuit: & tu pacē putas. Sedet in insidiis cū diuitibus & in
ocultis ut iterficiat innocentē: Qđ de libidine diximus refer-

ramus ad auaritiā & ad oīa uitia quæ uitātur solitudine: &
iccirco urbiū frequentiā declinamus ne facere cōpellamur:
quæ nos nō tam natura cogit facere q̄ uolūtas.

Capitulū quintū de paupertate.

 Vondā diues adolescēs om̄ia quæ in lege præcepta
sunt se implesse iactabat. Ad quē dominus in euangeliō.
Vnū inquit tibi deest. Si uis pfectus esse: uade
uende oīa quæ habes & da pauperibus: & ueni sequere me.
Qui oīa se dicebat fecisse: in primo certamine diuitias uincere nō potest. Vnde difficile intrant diuites regna cœlorū:
quæ expeditos & alarum levitate submixos habitatores de-
siderāt. Vade inquit uende nō partē substatiæ sed uniuersa
quæ possides & da nō amicis: nō cōsanguineis: nō propin-
quis: nō uxori: nō liberis: plus aliquid addam: nihil tibi ob-
metū inopiæ reseruabis: ne cū Anania dāneris & Saphira:
sed da cūcta pauperibus: & fac amicos de iniquo māmona
qui te recipiant in æterna tabernacula ut me sequaris ut do-
minū. Nam oīs qui reliquerit domū uel fratres aut sorores:
aut patrē aut matrē aut uxorē aut filios aut agros ppter
nomē meū: centuplū accipiet & uitā æternā possidebit. O
quāta beatitudo p̄ paruis magna recipere æterna p̄ breui-
bus pro morituris semp uiuētia & habere deum debitore.
In actib⁹ apostol⁹ quando domini nostri adhuc calebat
cruor & feruebat recens in credētibus fides: uendebant oīs
possessiōes suas & precia eāg ad apostol⁹ p̄frebāt pedes
ut ostēderent pecunias esse calcandas dabaq̄ singulis put
opus erat. Vnde Ananias & Saphira dispensatores timidi
immo corde duplici & ideo condēnat⁹: quia post uotū abs-
tulerūt quāsi sua & nō eius cui ea nouerāt: partēq̄ sibi iam
alienæ substatiæ reseruarūt metuentes famē: quā uera fides